

SCHOOLONDERSTEUNINGSPLAN

maart 2017

nieuwe
regentesseschool

Kruisdwarsstraat 6
3581 GL Utrecht /030 2317488
freinet@nieuweregentesseschool.nl

Wat is een ondersteuningsplan?

In het ondersteuningsplan beschrijft de school de extra begeleiding die leerlingen mogelijk nodig kunnen hebben bij het leren of functioneren op school. Dit kunnen aanpassingen zijn bij het leren, bij het sociaal emotioneel functioneren of in de omgang met anderen.

De school volgt de verrichtingen en het welbevinden van leerlingen vanaf de kleuters tot en met groep 8; ze heeft dus in beeld wat wel en wat niet goed gaat en waar ondersteuning bij nodig is.

Het ondersteuningsplan helpt hier bij, omdat in dit plan is vastgelegd wàt de school ondersteunt, hoe de school dat precies doet en wie er bij betrokken zijn.

De leerkracht is de belangrijkste peiler bij het signaleren van wat wel en niet goed gaat bij de leerling en bij het uitvoeren van de concrete plannen om de leerling te ondersteunen.

De intern begeleider is de coördinator van de ondersteuning binnen de school.

De school als geheel en niet in de laatste plaats de ouders spelen een even belangrijke rol in de ondersteuning.

Het plan voor die ondersteuning is gebaseerd op de visie van de school op onderwijs en ondersteuning, en op de wettelijke kaders die hiervoor gelden. De school staat hierin niet alleen; alle schoolbesturen van Utrecht zijn onderdeel van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO-Utrecht. Via dit verband is het onderwijs ook met de jeugdzorg verbonden op gemeentelijk niveau.

Tot slot: het gaat natuurlijk om 'jullie kind en onze leerling', waarbij de school in de eerste plaats een veilige en prettige plaats moet zijn om te leren voor het kind, zodat het zich naar zijn mogelijkheden kan ontwikkelen en leren.

Dat kind, die leerling staat op de Nieuwe Regentesseschool op de eerste plaats en dus doet hij/zij óók mee in die plannen voor ondersteuning (als het die nodig heeft).

Inleiding	3
Wat is de visie van ondersteuning op de school?	3
- Algemeen	
- Handelingsgericht werken bij de ondersteuning	
- Ouders en de ondersteuning, verwachtingen en rolverdeling	
- Kind en de ondersteuning, wat kan de leerling zelf doen?	
Ondersteuningsplan, structuur en route	5
- Aan de basis - de leerlingbespreking	
- Cyclische aspecten	
- Startgesprek en rapportgesprekken	
Vervolgstappen naar aanleiding van de leerlingbespreking	6
- Oudergesprek	
- Consultatie met externe deskundige	
- Externe ondersteuning of onderzoek	
- Interne ondersteuning (op school)	
- Leren	
- Extra uitdaging	
- Sociaal emotioneel functioneren	
- Motoriek	
- Externe en interne ondersteuning in combinatie	
Bekostiging van de (extra) ondersteuning	8
- Ernstige, enkelvoudige dyslexie	
Voortgang van de ondersteuning	9
Speciaal waar het moet	10
Speciaal Basis Onderwijs (SBO) en Speciaal Onderwijs (SO)	10
Wijkteam - onderwijs en jeugdzorg	11
Zij-instroom traject	11
Bijlagen	13
<i>Zij-instroom traject</i>	
<i>Handelingsgericht werken op de Nieuwe Regentesseschool:</i>	
- 7 uitgangspunten	
- 7 richtlijnen voor de communicatie met ouders	
<i>Referenties basisondersteuning/Utrechtse Standaard</i>	
<i>Schoolondersteuningsprofiel</i>	

Inleiding

In dit ondersteuningsplan beschrijven we eerst de visie van de school: vanuit welke uitgangspunten vertrekken we bij de ondersteuning?

Vervolgens geven we aan hoe wij de rol van ouders hierin zien. Dat vinden we heel belangrijk op onze school; zonder de inbreng van ouders en de afstemming met school heeft de ondersteuning veel minder kans van slagen. De leerling betrekken we uiteraard 'traditiegetrouw' op de Nieuwe Regentesseschool bij de hulp bij het leren of functioneren op school.

Kern van het plan is hoe de ondersteuning er precies uit ziet, hoe die wordt uitgevoerd en wie er bij zijn betrokken. We willen graag dat alle betrokkenen een helder plan voor ogen staat, dat vertrouwen geeft in het slagen van de ondersteuning op school wanneer dat nodig is.

Wat is de visie op ondersteuning van de school?

Algemeen

Het schoolplan geeft aan dat de Nieuwe Regentesseschool een helder en kwalitatief goed aanbod heeft van extra en specifieke onderwijsbehoeften. Bovendien is het onderwijsaanbod afgestemd op het optimaal ontwikkelen van de capaciteiten van de leerlingen en is het op maat.

Om dit te realiseren zorgt de school dat ze op de hoogte is van de capaciteiten op ieder gebied, van elk kind. Ze spant zich optimaal in om hierbij om te gaan met verschillen (het op maat kunnen werken). De Nieuwe Regentesseschool werkt bij de ondersteuning volgens de uitgangspunten van het zogenaamd '*Handelingsgericht werken*' (HGW).

Deze manier van werken biedt alle betrokken professionals een gemeenschappelijk kader dat de samenwerking bevordert. Men hanteert hierbij eenzelfde visie, streeft dezelfde uitgangspunten na en spreekt dezelfde taal.

Deze visie sluit ook aan bij ons (bijzonder) onderwijs concept; wij zijn een school die 'werkt volgens de ideeën van Freinet'.

De school is hiermee ook in lijn met de wet op Passend Onderwijs en de huidige ontwikkelingen rond de herijking van de zorg, met als doel *passend onderwijs* voor iedere leerling.

Alle leerlingen hebben volgens de wet recht op goed onderwijs dat aansluit bij hun talenten en beperkingen.

Deze visie sluit ook weer aan bij het Samenwerkingsverband (SWV) Passend Onderwijs Utrecht, waar alle scholen bij aangesloten zijn. Hiermee profiteren scholen en dus ook de NRS, van de stedelijke en landelijke ontwikkelingen op het gebied van ondersteuning. Bovendien is onze school op dit niveau ook actief om de eigen ervaringen en deskundigheid ('good practice') weer uit te wisselen in netwerken binnen dat samenwerkingsverband.

Handelingsgericht werken bij ondersteuning

Het handelingsgericht werken is een planmatige manier van werken bij de ondersteuning op de Nieuwe Regentesseschool. De uitgangspunten zijn:

1. De onderwijsbehoeften van een kind staan centraal;
2. We zien de leerling in wisselwerking met zijn omgeving;
3. De leerkracht is de spil en moet de ondersteuning kunnen uitvoeren;
4. We benadrukken de positieve aspecten van leerling, leerkracht, groep, school en ouders;
5. We zorgen voor de noodzakelijke samenwerking
6. De school werkt doelgericht in de ondersteuning
7. We hanteren een systematische werkwijze in de ondersteuning, in stappen en transparant (zie de bijlage "*Handelingsgericht werken op de Nieuwe Regentesseschool: uitgangspunten*")

Ouders en de ondersteuning - verwachtingen en rolverdeling

De Nieuwe Regentesseschool is opgericht door ouders en wordt bestuurd door ouders, en in de visie op onderwijs en ondersteuning spelen ouders dan ook een belangrijke rol.

Het handelingsgericht werken kent ouders eenzelfde, belangrijke rol toe bij de ondersteuning, met als belangrijkste uitgangspunt: *'het is jullie kind, op onze school'*.

De leerkracht en de intern begeleider zijn de professionals; zij kennen het kind als leerling het beste, zijn op de hoogte van de schoolgeschiedenis, het leren, de werkhouding en het sociaal-emotionele functioneren op school.

De ouders zijn de ervaringsdeskundigen: zij kennen hun kind het langst en het best, zien hun kind in alle uiteenlopende situaties. Met betrekking tot de rol van de ouders hanteren we vanuit het handelingsgericht werken ook vaste richtlijnen:

1. Ouders weten dat ze welkom zijn op school en we benadrukken dat school en ouders een gemeenschappelijk belang hebben: hun kind, onze leerling;
 2. Er is duidelijkheid over de rollen van school en ouders, en over ieders verantwoordelijkheden;
 3. Alle stappen van het ondersteuningsplan worden gebruikt om in een vroeg stadium met ouders over ondersteuning te praten;
 4. We staan stil bij het gedrag van het kind thuis en op school en wisselen uit, om de ondersteuning af te stemmen;
 5. Per aandachtsgebied verwoorden we zowel de zorgen als de positieve aspecten;
 6. We zijn duidelijk over de bedoelingen van de school bij de ondersteuning;
 7. Er zijn altijd duidelijke afspraken, met evaluaties;
- (zie de bijlage "Handelingsgericht werken op de NRS; richtlijnen voor de communicatie met ouders")*

Kind en de ondersteuning – wat kan de leerling zelf doen?

Onze ervaring is dat een kind heel goed zelf kan aangeven wat goed gaat of wat het moeilijk vindt, wat het wil veranderen en hoe dat zou kunnen.

De Nieuwe Regentesseschool vindt zelfstandigheid bij en verantwoordelijkheid voor de eigen leeromgeving van de leerling belangrijk. Kleuters leren al hoe ze de kring moeten voorzitten, er is een klassenvergadering en een kinderraad en de leerlingen plannen hun eigen leren met het planboekje.

Op het gebied van de ondersteuning vinden we het ook belangrijk dat de leerlingen 'eigenaar zijn' van hun eigen leerproces. Hoe groter hun betrokkenheid, hoe groter de kans op slagen is van de plannen voor de ondersteuning. Dit betekent dat ze ondanks de belemmeringen, en gebruik makend van hun sterke kanten, zelf bijdragen aan hun eigen welbevinden en leren op school.

We doen dit door gesprekjes tussen leerkracht en leerling. Hierbij kunnen we bijvoorbeeld gebruik maken van 'kindplannen', waarin de leerling zelf aangeeft en bijhoudt wat het gaat doen om het leren te ondersteunen, wat daar voor nodig is en wie daar bij kan helpen. Bij de plusklas voor hoogbegaafde leerlingen kunnen we zelf-evaluatie en -reflectie formulieren gebruiken. Leerlingen die moeite hebben met de pauze en buitenspelen kunnen met de leerkracht vooraf een plan maken hoe ze dat buitenspelen gaan invullen en dat plan weer na bespreken en bijstellen.

Ondersteuningsplan, structuur en route

Aan de basis – de leerlingbespreking

Drie keer per jaar worden alle leerlingen door de leerkracht besproken met de intern begeleider: de leerling bespreking; in november na de startgesprekken en bij de rapporten in februari en juni. De leerkracht is eerstverantwoordelijke voor de signalering van eventuele problemen en/of extra behoeften van de leerling.

Bij de bespreking maken we gebruik van observaties en notities van de leerkracht, toetsgegevens, individuele- en groepsplannen en verslagen van besprekingen.

In relatie met de leerlingbespreking staat het 'groepsplan'.

Met behulp van een groepsoverzicht (met toetsresultaten, sterke en zwakke kanten en onderwijsbehoeften van leerlingen) en met het beschrijven van doelen, leerinhoud en organisatie heeft de leerkracht een plan om te sturen bij het leren.

Naar aanleiding hiervan kunnen ook signalen rond het leren en welbevinden worden vastgesteld die de noodzaak van eventuele extra ondersteuning voor een leerling onderbouwen.

Naar aanleiding van de leerling- en groepsbespreking heeft de leerkracht een helder en compleet beeld van een leerling, om met de intern begeleider door te nemen.

Samen bekijken ze dan welke acties er eventueel nodig zijn, en welke door de leerkracht kunnen worden uitgevoerd. Deze acties worden genoteerd met afspraken, uitgevoerd in de klas en bij een volgend overleg of de volgende leerlingbespreking geëvalueerd.

De ouders worden naar aanleiding van de leerlingbespreking tijdens het startgesprek of 10-minuten gesprek geïnformeerd over deze signalen, de aanpak en het effect in de klas.

Wanneer de signalen ernstiger of uitgebreider van aard zijn, overleggen leerkracht en intern begeleider over een bredere aanpak en vervolgstappen.

Zij spreken af wat hier voor nodig is en wie hier bij betrokken moeten worden.

Afhankelijk van de ernst en aard van de signalen worden ouders hierover geïnformeerd bij het startgesprek of 10-minutengesprek, dan wel tussentijds met een aparte afspraak met de leerkracht en/of intern begeleider.

Opmerkingen:

De volgende **cyclische aspecten** van het *handelingsgericht werken* zijn hierbij aan de orde:

- signalen: analyse en begrijpen/interpreteren (gedrag, leergegevens etc)
- de begeleidingsvraag van de leerkracht bij deze leerling (wat is nodig voor de leerkracht)
- wat de leerling nodig heeft (de -specifieke-onderwijsbehoeften)
- doelen formuleren (wat willen we met deze begeleiding bereiken bij de leerling)
- evalueren en bijstellen

Startgesprek en rapportgesprekken

Bij het startgesprek in november staat vooral centraal, de uitwisseling tussen ouders en leerkracht over wat het kind volgens de ouders nodig heeft bij het leren en welbevinden op school.

In februari en juni worden alle CITO en methoden resultaten van de halfjaarlijkse toetsperiode gebruikt bij de leerlingbespreking. Met behulp van deze gegevens kan breder en diepgaander worden gesignaleerd en kan de ondersteuning nog meer worden afgestemd.

Deze gegevens worden meegenomen in het rapport en bij de 10-minutengesprekken over het rapport, met de ouders besproken.

Wanneer de besproken signalen een bredere en uitgebreide aanpak nodig hebben spreken we van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. In afstemming met ouders en eventueel externe deskundigen worden deze leerlingen buiten de leerlingbesprekingen om regelmatig besproken. Hun voortgang wordt intensief gevolgd, geëvalueerd en bijgesteld.

Vervolgstappen naar aanleiding van de leerlingbespreking

Wanneer een leerling op basis van de signalen een bredere en uitgebreide aanpak nodig heeft,

spreken we van specifieke onderwijsbehoeften en extra ondersteuning.

Deze leerling heeft een eigen ondersteuning traject waarbij (regelmatig) apart overleg nodig is gedurende het schooljaar.

De vervolgstappen kunnen (in combinatie) bestaan uit:

- het oudergesprek, met de leerkracht en intern begeleider (met/zonder externe deskundige)
- een consultatie op school met een deskundige, school en ouders
- externe ondersteuning of onderzoek (met/zonder bespreking op school)
- interne ondersteuning (door school of externe deskundige)

Deze stappen vinden altijd en alleen plaats in overleg en in afstemming met ouders.

Besprekingen en afspraken op school worden vastgelegd en gedeeld met alle betrokkenen. Ze zijn het uitgangspunt voor bespreking, evaluatie en vervolgstappen bij de overleg momenten door het schooljaar heen. Bij externe ondersteuning of onderzoek wordt het betreffende (voortgangs)verslag via de ouders aan de school ter beschikking gesteld (tenzij anders besloten door ouders). Deze bevindingen worden (het liefst met de externe deskundige op school) besproken in het voortgangsoverleg en de adviezen worden verwerkt in de begeleiding op school.

Eventuele acties en taken worden in onderlinge afstemming tussen ouders, leerkracht en intern begeleider uitgevoerd en eventueel afgestemd met de extern deskundige. De coördinatie ligt bij de intern begeleider.

Oudergesprek.

De leerkracht en intern begeleider besluiten tot een gesprek met de ouders om informatie uit te wisselen en eventuele vervolgstappen af te spreken. Thema's die aan de orde (kunnen) komen, zijn de cognitieve verrichtingen, het sociaal emotionele functioneren en het welbevinden en gedrag van de leerling.

De school geeft altijd aan wat de reden(en) en doel van het gesprek zijn. Naar aanleiding van de signalen worden ook eventuele oplossingen aangegeven en hoe en op welke termijn deze gerealiseerd kunnen worden. Tot slot wordt besproken wat de verschillende taken kunnen zijn van ouders en school bij een plan van aanpak.

Het kan een oudergesprek zijn alleen met de leerkracht, die een kort verslag bijhoudt en terugkoppelt met de intern begeleider en ouders bij een volgende periode.

Of de intern begeleider sluit aan. De IB-er maakt dan haar rol duidelijk (indien nodig) en maakt een verslag dat naar ouders gaat en in het dossier van de leerling.

Ouders nemen zelf initiatief tot een gesprek

Ouders kunnen natuurlijk ook zelf aangeven een gesprek te willen omdat zij zich zorgen maken om hun kind en eventueel ondersteuning nodig vinden. Zij geven dit aan via de leerkracht, die bespreekt dit met de intern begeleider en één van beiden maakt een afspraak met ouders.

Ouders kunnen ook direct contact opnemen met de intern begeleider

Consultatie met een externe deskundige.

De leerkracht en IB-er besluiten, na instemming van ouders, tot het raadplegen van een deskundige.

De school werkt samen met een aantal vaste, externe deskundigen op het gebied van het leren, sociaal emotioneel functioneren, gedrag en motoriek. Zij kunnen ondersteuning en begeleiding bieden voor de begeleiding van de leerling op school en/of thuis. Ze kunnen ook adviseren om onderzoek te doen en waar dat het best zou kunnen worden uitgevoerd.

De consultatie vindt plaats op school, is voor kosten van de school en verloopt volgens vaste afspraken, zodat de gang van zaken helder is voor alle betrokkenen.

Externe ondersteuning of onderzoek.

Ouders besluiten na overleg met de IB en de leerkracht tot het inschakelen van externe deskundigheid, die kan o.a. bestaan uit:

- remedial teaching, (senso)motorische therapie, logopedie
- behandeling, begeleiding of onderzoek via pedagoog, psycholoog of psychiater

De ouders zijn zelf verantwoordelijk voor de regie en de kosten wat betreft het inschakelen van externe deskundigheid. De contacten lopen wat de school betreft via de intern begeleider (soms via de leerkracht) en altijd ná toestemming van en in overleg met de ouders.

De ouders kunnen het netwerk en het advies hierover van school gebruiken om een keuze te maken. De school informeert de ouders over de verschillende specialismen binnen het netwerk en de mate van samenwerking die zij heeft met deze deskundigen.

Het doel hierbij is om te streven naar transparantie en afstemming bij de ondersteuning van de leerling in school. Om de begeleiding optimaal te laten zijn, verwacht de school dat de ouders bevindingen van externe deskundigen, delen en afstemmen met school.

Meestal volgen één of meerdere besprekingen met dezelfde externe betrokkenen in de schoolloopbaan van het kind.

Zodra de externe ondersteuning is gestart of het onderzoek is afgerond, en ouders en externe een afspraak hebben gemaakt voor een bespreking op school, kan het traject van *interne ondersteuning* starten.

Interne ondersteuning (op school)

De leerlingbespreking en de vervolgstappen of acties kunnen leiden tot ondersteuning bij het leren, bij het sociaal emotioneel functioneren, de motoriek of bij taal/rekenen.

De school voert in eerste instantie deze speciale aandacht of begeleiding uit.

Het kan zijn dat externen in school (in of buiten schooltijd) specifieke ondersteuning uitvoeren.

Deze ondersteuning is dan specialistisch en/of de waarde of noodzaak hierbij is gelegen in het feit, dat er directe afstemming met de leerkracht of IB-er mogelijk is en dat de ondersteuning plaatsvindt binnen de directe context van het leren en het programma.

De begeleiding vindt dan plaats door een RT-er, een docent van het Chinees Leercentrum, de kindergoetherapeut/Rots & Water trainer of de psychomotorisch therapeut. Dit gebeurt alleen na overleg en instemming van de ouders.

-Leren.

Bij het leren kan het gaan om speciale aandacht en begeleiding bij (begrijpend) lezen, rekenen, taal/spelling, leerstrategieën of problemen op het gebied van plannen en organiseren van het werk. Dit kan zijn in de vorm van remediërende hulp, individueel of in kleine groepjes, binnen of buiten de klas en wordt uitgevoerd door een leerkracht of door de onderwijsassistent (onder supervisie van de leerkracht).

Wanneer specifieke, 1 op 1 ondersteuning door een remedial teacher (RT) nodig is, kan dat dus op school en onder schooltijd plaatsvinden. De coördinatie en plaatsing verloopt via de IB-er.

Het kan ook zijn dat de kindergoetherapeut bij het leren ondersteuning biedt. Dat kan onder schooltijd als het zinvol is om dit binnen de context van het leren en het programma te doen.

Er is altijd afstemming met ouders en deskundige(n) in het voortgangsoverleg en de coördinatie verloopt via de IB-er.

-Extra uitdaging.

Als de leerling extra uitdaging nodig heeft kan dat zijn in de vorm van speciale aandacht en begeleiding bij het compacten en verrijken van de leerstof, plusactiviteiten en leerstrategieën.

De plusactiviteiten vinden plaats in de klas, onder begeleiding van de leerkracht of de leerling komt in aanmerking voor de plusklas, met een speciale leerkracht; deze begeleiding vindt plaats buiten de klas op een vaste dag en samen met andere leerlingen. Wanneer een leerling nòg meer uitdaging aankan, dan komt hij in aanmerking voor Chinese les. Net als bij de RT kan dat op school, onder schooltijd plaatsvinden. De coördinatie en plaatsing verloopt via de IB-er.

-Sociaal emotioneel functioneren.

Hieronder verstaan we het kunnen omgaan met en hanteren van eigen gevoelens en gedrag in relatie tot het leren en andere leerlingen op school. De speciale aandacht en begeleiding hierbij vindt alleen plaats in overleg en afstemming met ouders en uitsluitend na advies en/of begeleiding van een externe deskundige.

De begeleiding kan individueel, binnen of buiten de klas plaatsvinden en worden uitgevoerd door een leerkracht of door de onderwijsassistent, onder supervisie van de leerkracht of IB-er.

Er is altijd afstemming met ouders en deskundige(n) in het voortgangsoverleg en de coördinatie verloopt via de IB-er.

-Motoriek.

Hieronder verstaan we fijn en/of grof motorische vaardigheden, sensomotorische vaardigheden of vaardigheden die de aandacht/concentratie ondersteunen, in relatie tot het leren op school. Ook hierbij gelden dezelfde voorwaarden en afspraken rond de begeleiding en de uitvoering, als bij het sociaal emotioneel functioneren.

Wanneer een leerling specialistische hulp nodig heeft op dit gebied en het zinvol is om dit binnen de context van het leren en het programma te doen, kan de kinderergotherapeut onder schooltijd begeleiden. Hierbij is ook altijd afstemming met ouders en deskundige(n) in het voortgangsoverleg en de coördinatie verloopt via de IB-er.

Soms vindt specifieke begeleiding na schooltijd op school plaats door de psychomotorische therapeut op het snijvlak van het sociaal emotioneel functioneren en de motoriek. De coördinatie en afstemming met ouders en deskundige ligt bij de IB-er.

Externe en interne ondersteuning in combinatie.

De externe ondersteuning (deskundigheid van buiten school) kan in afstemming met de interne begeleiding op school worden gecombineerd.

Bij de genoemde onderdelen worden de resultaten van extern onderzoek, begeleiding of behandeling toegevoegd aan en afgestemd op de (reeds aanwezige) hulp op school.

Dit wordt beschreven in een handelingsplan en regelmatig geëvalueerd met alle betrokkenen op het voortgangsoverleg.

Bekostiging van de (extra) ondersteuning

De school ontvangt van het SWV en de gemeente de financiële middelen om de (extra) ondersteuning van leerlingen in school te kunnen realiseren. Dit valt dan onder de 'basisondersteuning' die elke school biedt aan leerlingen die extra begeleiding nodig hebben. Wanneer onderwijsbehoeften specifieke deskundigheid vereisen waar de school niet aan kan voldoen en die niet passen binnen de basisondersteuning, wordt naar andere bekostiging gekeken. Dit is dan aan de orde bij verschillende vormen van RT, Chinese les, kinderergotherapie-Rots&Water psychomotorische therapie of begeleiding bij sociaal emotionele ontwikkeling.

Het kan dan zijn dat deze bekostiging loopt via de ouders en hun zorgverzekering. Bijvoorbeeld bij RT voor taal of rekenen (mogelijk als er sprake is van dyslexie) of therapiën die een relatie hebben met het leren en welbevinden, zoals kinderergotherapie en psychomotorische therapie.

Wanneer de onderwijsbehoeften heel specifiek, intensief, langdurig of complex zijn, en niet te realiseren door school vanuit de 'basisondersteuning', kan de school een zogenaamd 'arrangement' aanvragen bij het SWV ('*Speciaal waar het moet*').

Hierbinnen kunnen dan soms RT, kinderergotherapie en psychomotorische therapie worden bekostigd. (zie verder bij '*Speciaal waar het moet*'/*Handelingsgericht arrangeren*)

Om te bepalen welke speciale deskundigheid bij welke specifieke onderwijsbehoeften past, hebben ouders altijd overleg en stemmen af met de intern begeleider. Het is voor ouders en school van belang dat de begeleiding hùn kind, ònze leerling, zo goed mogelijk ondersteunt bij het welbevinden en leren op school.

Ernstige, enkelvoudige dyslexie

Sinds 2009 is het mogelijk dat ouders via hun zorgverzekering, onderzoek en behandeling vergoed krijgen, als er sprake is van *ernstige, enkelvoudige dyslexie*. De school heeft dan al langdurig, volgens het dyslexie protocol verschillende interventies en begeleiding uitgevoerd, vaak ook al in combinatie met RT. Al deze ondersteuning is dan niet voldoende, er zijn duidelijke signalen voor het vermoeden van (ernstige) dyslexie en dan kan door de externe deskundige deze aanvraag voor bekostiging via de zorgverzekering ingezet worden.

De voortgang van de ondersteuning

De duur van de ondersteuning varieert van acht weken tot een heel schooljaar of zelfs de hele schoolperiode van het kind. **Afspraken** die gemaakt worden over de ondersteuning gaan over:

- hoe de ondersteuning er uit ziet
- waar aan wordt gewerkt
- wie de ondersteuning uitvoert
- welke doelen er zijn
- wanneer, hoe en met wie deze doelen worden geëvalueerd
- wie voor welke aspecten en afspraken verantwoordelijk is

Het vastleggen van die voortgang gebeurt in verslagen en documenten in het dossier van de leerling. Bij ondersteuning die langer duurt dan acht weken en waarbij doorgaans sprake is van uitgebreid, terugkerend overleg, worden verslagen na een overleg gestuurd naar alle betrokkenen.

Het dossier van de leerling geldt als leidraad voor interne betrokkenen en wordt inhoudelijk gecoördineerd door de intern begeleider. Het is in te zien voor ouders, vertrouwelijk en wordt alleen geraadpleegd in geval van geautoriseerd en intern gebruik door direct betrokkenen. Het dossier kan alleen gedeeld worden met externen, en ook alleen na toestemming van ouders en alleen door de intern begeleider. Het is tot slot een digitaal dossier, verwerkt volgens geldende kwaliteits- en privacyeisen en valt onder het beheer van de ICT medewerker van school

De overdracht van de (langdurende) voortgang (van de ondersteuning) vindt plaats als de leerling van groep en leerkracht wisselt, tussen de beide leerkrachten, meestal direct aan het begin van het schooljaar. De intern begeleider coördineert de ondersteuning naar de volgende groep en leerkracht en herneemt volgens de afspraken de voortgang. De volgende leerkracht is dus vanaf het begin op de hoogte van de (specifieke) onderwijsbehoeften van en extra ondersteuning in en buiten school en stemt het onderwijs in de groep hierop af.

De ouders worden op verschillende manieren op de hoogte gehouden van de voortgang. Bij een korter durende begeleiding van acht weken worden afspraken en resultaten bijgehouden en doorgenomen met de eigen leerkracht (tenzij deze zelf de ondersteuning uitvoert). De ouders worden mondeling geïnformeerd, door de leerkracht, bij de rapportbespreking of wanneer afgesproken, tussentijds.

Bij een langer durende en speciale begeleiding zijn er regelmatig besprekingen met de ouders, de leerkracht, de intern begeleider en andere interne of externe betrokkenen. De intern begeleider coördineert en zit het overleg voor en maakt het verslag. Dat verslag gaat naar iedereen en in het dossier van de leerling. Hierin staan alle afspraken (zie boven) beschreven. Er kan een individueel handelingsplan worden gemaakt waarin de ondersteuning precies staat beschreven, met doelen, middelen en organisatie. Bij deze vorm van ondersteuning is er steeds sprake van evaluatie en bijstelling van afspraken en doelen.

'Speciaal waar het moet'

Handelingsgericht arrangeren op school

Het kan dus zijn dat de basisondersteuning door school (en eventueel externe deskundigen) niet toereikend is. De onderwijsbehoeften van de leerling zijn dan vrij specifiek, complex en langdurig, als zowel intensief en noodzakelijk.

Dan kan de school bij het SWV volgens een procedure een zogenaamd 'arrangement' aanvragen. Uiteraard gaat dit altijd in overleg en afstemming met ouders. Bijna altijd is hieraan voorafgegaan, begeleiding vanuit de 'basisondersteuning', met alle stappen in het traject zoals boven omschreven. Een heel enkele keer kan het al heel snel duidelijk zijn dat er bij een leerling sprake is van de noodzaak van een arrangement. Dit kan zijn in het geval van ernstiger spraak-/taal- of gehoorstoornissen of als er sprake is van een overduidelijke diagnose zoals bijvoorbeeld ADHD en/of autistische kenmerken, die het leren ernstig belemmeren.

Wanneer '*speciaal waar het moet*' niet meer te realiseren is binnen het reguliere onderwijs, kan het zijn dat in overleg met de ouders gekeken wordt naar een andere vorm van speciaal onderwijs die past bij de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling.

Dan wordt de procedure gestart voor een overstap naar het Speciaal Basis Onderwijs of het Speciaal Onderwijs (zie hieronder).

Het kan ook nog zo zijn dat ouders van mening zijn dat niet onze (reguliere) school geschikt is voor hun kind, maar dat zij op zoek gaan naar een andere reguliere school, waar dan volgens hen, wèl het passende onderwijs gegeven kan worden.

Andersom kan natuurlijk ook; dat ouders, met een kind op een andere regulier onderwijs school, vinden dat hun kind beter af zou zijn met het onderwijs op de Nieuwe Regentesseschool (zie bij 'zij-instroom').

Speciaal Basis Onderwijs (SBO) en Speciaal Onderwijs (SO)

In bijzondere gevallen kan het dus zijn dat een leerling niet meer kan profiteren van het reguliere basisonderwijs op de Nieuwe Regentesseschool en de extra ondersteuning op school; zelfs niet van de specifieke ondersteuning in de vorm van een arrangement. '*Speciaal waar het moet*' gaat dan letterlijk over in een vorm van speciaal onderwijs.

De school bespreekt dan samen met ouders, externe deskundigen en de onderwijsadviseur van het SWV in het wijkteam, welke vorm van onderwijs passend is. Vervolgens wordt de procedure in gang gezet om de overstap naar een speciale vorm van onderwijs in gang te zetten.

Uiteraard wordt deze stap tijdig met de ouders besproken en worden zij ook uitgebreid geïnformeerd om met een zo goed mogelijke afstemming samen tot een juiste keuze te komen.

Ouders hebben natuurlijk de vrijheid om uit te zien naar een andere reguliere basisschool en hun kind daar aan te melden. Vanuit school bezien zal het in de praktijk gaan om een advies voor een vorm van speciaal onderwijs; immers, over een lange periode en met alle mogelijke middelen heeft de school dan geprobeerd te voldoen aan de specifieke onderwijsbehoeften, die dan 'niet passend bij het (ons) reguliere onderwijs waren.

Ouders kunnen en moeten hun kind dan aanmelden bij een andere school(soort). Zolang een kind is ingeschreven op een school, ligt daar de verantwoordelijkheid voor het geven van het passende onderwijs. Hebben de ouders hun kind schriftelijk aangemeld op een andere school, dan geldt dit voor de betreffende school.

Het doel zal altijd (moeten) zijn, om een zo goed mogelijke school(soort) te vinden met een juiste invulling van het passend(st)e onderwijs.

In uitzonderlijke gevallen kan het zijn dat ouders en school het in deze materie niet eens zijn met elkaar. Het SWV heeft in dit geval nog de mogelijkheid van een 'ouderconsulent' om te bemiddelen en in het extreme geval staat de gang naar een landelijke geschillencommissie nog ter beschikking. (*verwijzing SWV website/landelijke geschillencommissie*).

Wijkteam - onderwijs en jeugdzorg

In het kader van de nieuwe wet op de jeugdzorg en de invulling hiervan door de gemeente Utrecht, wordt samengewerkt met het SWV Passend Onderwijs Utrecht in de zogenaamde wijkteams. Hierin worden het onderwijs en de jeugdzorg per wijk op elkaar afgestemd.

Met ingang van schooljaar 2016-2017 is de NRS onderdeel van wijk 2, TPO NoordOost/Oost/ Binnenstad. Ondersteuning wat betreft het onderwijs wordt binnen deze wijkgerichte ondersteuning uitgevoerd door de onderwijsadviseur; bij de vragen betreffende de ondersteuningsbehoefte van leerlingen en de ondersteuning die de school kan aanvragen bij het SWV middels arrangementen.

Binnen dit wijkteam is er vanuit de jeugdzorg ook een buurtteammedewerker verbonden aan onze school (zie informatie website 'buurtteam'). Naast dat de school met deze medewerker 'apart' samenwerkt bij vraagstukken rond het welbevinden en de thuissituatie, is er dus ook een samenwerking tussen de buurtteammedewerker en de onderwijsadviseur in het wijkteam.

Ouders kunnen ook (eventueel na verwijzing door school) zelfstandig contact opnemen met de buurtteammedewerker. Het contact met de onderwijsadviseur verloopt altijd via de intern begeleider.

'Zij-instroom' traject

Ouders met een kind op een andere (reguliere) school(soort) kunnen de NRS benaderen met de vraag of hun kind (passend) onderwijs kan krijgen op onze school. De school hanteert hiervoor een speciaal traject van 'zij-instroom'.

In het kader van de wet op Passend Onderwijs geldt een schriftelijke aanmelding als criterium voor het verantwoordelijk zijn voor het passende onderwijs.

Ouders doen er echter goed aan om eerst bij de andere school te informeren naar alle aspecten van het onderwijs en of die passend zijn voor hun kind (dat bij een overstap bijna altijd specifieke onderwijsbehoeften zal blijken te hebben. Bij een verhuizing spelen deze zaken niet perse).

Van ouders wordt ook altijd verwacht dat ze bereid zijn een *Open Ochtend* te bezoeken om geïnformeerd te worden over het concept van de Nieuwe Regentesseschool.

Voor de school is het altijd van belang om eerst alle informatie over een leerling te weten te komen, om zo te bekijken of ze kan bieden wat er nodig is.

Aan de ouders wordt dan ook altijd toestemming gevraagd om de vorige school te benaderen voor informatie over het kind. Zonder deze informatie is het niet mogelijk om goed te beoordelen of een kind past bij de school.

De intern begeleider is verantwoordelijk voor dit traject en coördineert de uitwisseling met de ouders en de vorige school (meestal ook met de IB-er).

Verschillende mogelijkheden doen zich voor in deze situatie:

1. Ouders hebben hun kind schriftelijk aangemeld, er is echter geen plaats in de betreffende groep (meer dan 28 leerlingen) - ouders ontvangen een schriftelijke afwijzing.
2. Ouders hebben hun kind schriftelijk aangemeld, er is getalsmatig plaats.

De school vraagt ouders of er specifieke onderwijsbehoeften zijn. Ouders geven hierop naar waarheid antwoord en geven toestemming uit te wisselen met de vorige school.

Is hier sprake van, dan start de school een grondig onderzoek naar de specifieke onderwijsbehoeften en de noodzakelijke begeleiding (zie 'zij-instroom traject').

De school mag een leerling weigeren als:

- als er in de betreffende groep, met de nieuw aangemelde leerling met specifieke onderwijsbehoeften, te veel zorgleerlingen zitten. Ouders ontvangen een schriftelijke afwijzing en de school zal proberen in samenwerking met de school van herkomst en de onderwijsadviseur van het wijkteam tot een passende oplossing te komen.
- De grondslag van de school en die van de ouders verschillen te veel. Ouders ontvangen een schriftelijke afwijzing.

3. Ouders vragen de school of deze passend is voor hun kind, waarna de school besluit om dit te onderzoeken. School wisselt met ouders en de huidige school informatie uit als onderdeel van het grondig onderzoek, om te bepalen of het onderwijs past bij deze leerling.

Vervolgens bepaalt de school:

- de leerling kan geplaatst worden (eventueel met advies voor externe deskundigheid)
- de leerling komt niet in aanmerking voor een plaats op school.

De school zal in dit geval ouders het advies kunnen geven, contact op te nemen met de onderwijsadviseur of de ouderconsulent.

(zie de bijlage 'Zij-instroom en stappen')

BIJLAGE

'Zij-instroom traject'

Rond de aanmelding of het onderzoek gelden de volgende stappen:

- Er is altijd een oudergesprek met de intern begeleider/directeur:
- De ouders geven informatie over c.q. beschrijven:
 - de stand van zaken op de huidige school

- de specifieke onderwijsbehoeften
- de aard en omvang van de (extra) ondersteuning
- de keuze voor de Nieuwe Regentesseschool
- de verwachtingen t.a.v. de school
- De intern begeleider:
 - licht de visie van de school op onderwijs en ondersteuning toe
 - meldt de (on)mogelijkheden van ondersteuning op de Nieuwe Regentesseschool
 - bevraagt de ouders op relevante zaken
 - bespreekt het vervolg van de stappen in de procedure (zie hieronder)
 - wisselt informatie uit met de intern begeleider van de andere school, met de focus op:
 - * wat heeft de leerling nodig aan specifieke onderwijsbehoeften?
 - * waaruit bestaat de ondersteuning en door wie wordt deze gegeven (in-/extern)?
 - * kan de Nieuwe Regentesseschool de leerling verantwoord onderwijs bieden?
- Intern overleg van het ondersteuning team NRS (directeur, IB, leerkracht betreffende groep/eventueel externen – alleen met toestemming ouders)
- Besluit van aannahme of afwijzing (mondeling en/of schriftelijk), met advies
- Oudergesprek met de intern begeleider over:
 - * besluit
 - * overdracht en vervolg ondersteuning

BIJLAGE

Handelingsgericht werken op de Nieuwe Regentesseschool - 7 uitgangspunten:

1. De *onderwijsbehoeften* van een kind staan centraal, waarbij we kijken naar:
 - wat een leerling nodig heeft om een bepaald doel te behalen
 - hoe de leerkracht de leerling hierbij zo goed mogelijk kan ondersteunen
2. We zien de leerling in *wisselwerking* met zijn omgeving:
 - we realiseren ons dat het gaat om deze leerling in deze groep, bij deze leerkracht, op deze school, van deze ouders
 - en we streven ernaar om de omgeving zo goed mogelijk af te stemmen op wat de leerling nodig heeft
3. De *leerkracht* moet de ondersteuning uitvoeren, dus:
 - kijken we goed wat haalbaar is in die groep en die leerkracht
 - ondersteunen we de leerkracht zoveel mogelijk, zodat deze het passend onderwijs voor de leerling kan realiseren
4. We benadrukken de *positieve aspecten* van leerling, leerkracht, groep, school en ouders, ze zijn nodig:
 - om de situatie te begrijpen
 - ambitieuze doelen te stellen
 - een succesvol plan van aanpak te maken en uit te voeren
5. We zorgen voor de noodzakelijke *samenwerking*:
 - tussen leerkrachten, leerlingen, ouders, interne en externe begeleiders
 - om een effectieve aanpak te realiseren
6. De school werkt *doelgericht* in de ondersteuning, door:
 - het formuleren van korte- en lange termijn doelen
 - te evalueren in een cyclus van planmatig handelen
7. We hanteren een *systematische werkwijze* in de ondersteuning, in stappen en transparant:
 - het is voor alle betrokkenen duidelijk hoe de school wil werken en waarom
 - er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, hoe en wanneer

7 richtlijnen in de communicatie met ouders:

1. Ouders weten dat ze *welkom zijn op school* en we benadrukken dat school en ouders een gemeenschappelijk belang hebben: hun kind, onze leerling. We laten merken dat ouders welkom zijn door:
 - een uitnodigende houding
 - duidelijk aan te geven op welke momenten er gesprekken zijn over leerlingen in het schooljaar
 - dat we opbouwende kritiek op prijs stellen en er iets mee doen
 - laagdrempelige communicatie
 - een gesprek op korte termijn te organiseren
 - zorgen van ouders serieus te nemen

- bij voorkeur beide ouders uitnodigen voor gesprek (beider visie doet er toe)
 - het gezamenlijk belang te benadrukken van school en ouders:
 - * onderwijs op school en opvoeding thuis vullen elkaar aan en ondersteunen elkaar
 - * als ouders en school op één lijn zitten, ontwikkelt het kind zich beter
2. Er is *duidelijkheid* over de rollen van de school en van de ouders en over ieders verantwoordelijkheden: het is *jullie* kind op *onze* school waarbij ouders ervaringsdeskundigen zijn en school c.s. professionals. Op deze manier kunnen we:
- profiteren van elkaars betrokkenheid en deskundigheid
 - waardevolle, aanvullende kennis delen
- Hierbij stellen we dat de primaire verantwoordelijkheid van onderwijs bij school ligt, waarbij geldt: de school is verantwoordelijk voor inhoud en kwaliteit van onderwijs en van 'de opvoeding binnen school' De primaire verantwoordelijkheid van opvoeden hoort bij de ouders, hierbij gaan we uit van:
- dat ouders bewust onze school kiezen voor hun kind
 - zij hun kind op onze school voorbereiden
 - zij zorgen voor een thuissituatie die gunstig is voor het leren en gedrag van hun kind op onze school
- We willen graag dat het ter aanvulling ook helder is dat:
- ouders en school elkaar suggesties kunnen geven voor het onderwijs of de opvoeding, maar dat de beslissing ligt op het eigen terrein
 - we accepteren dat zowel ouders als school elkaar aan kunnen spreken op elkaars verantwoordelijkheid
 - we ernaar streven dat ouders en school beide voor ogen hebben en houden wat haalbaar is in verwachtingen naar elkaar
 - we streven naar een zo open mogelijke communicatie waarin:
 - * verwachtingen kunnen worden uitgesproken
 - * sprake is van reële en haalbare situaties
 - * grenzen (kunnen) worden aangegeven
allemaal in het belang van het kind, de leerling
3. *Alle stappen* van het ondersteuningsplan worden gebruikt om in een vroeg stadium met ouders over ondersteuning te praten:
- we informeren ouders over het plan, wat de stand van zaken is en waar we zitten in de route
 - ouders spelen in alle stappen een belangrijke rol
 - de positie van de ouders is in elke stap duidelijk
 - school en ouders doorlopen de route samen, als houvast en ter vergroting van de kans op een goede Samenwerking
4. We staan stil bij het *gedrag* van het kind thuis en op school en wisselen uit om de ondersteuning *af te stemmen*. Hierbij is het belangrijk om te onderscheiden:
- het gedrag van een kind kan op school anders zijn dan thuis
 - gedrag is situatiegebonden en kan dus per situatie verschillen
 - de situatie op school is beduidend anders dan thuis
 - ouders en school informeren elkaar over het (mogelijk verschillende) gedrag
 - ouders en school hebben hierbij respect voor elkaars beleving
 - concrete voorbeelden zijn waardevol: ze illustreren de beleving en dragen bij aan het wederzijds begrip
 - het is belangrijk om de overeenkomsten en de verschillen te benoemen
5. Per aandachtsgebied verwoorden we *zowel de zorgen als de positieve aspecten*, op de volgende manier:
- met concrete voorbeelden
 - stap voor stap toelichten
 - aandacht voor situaties waarin bepaald gedrag wel en niet optreedt
 - het verhaal ondersteunen met schoolwerk en toetsgegevens
 - ouders vragen naar voorbeelden en of ze situaties herkennen
 - ouders gedegen informeren over de ontwikkeling van hun kind
 - een realistisch, optimistisch en op de toekomst gericht beeld schetsen
 - waarde hechten aan de positieve aspecten van kind, groep, leerkracht en ouders, omdat ze goed zijn te benutten bij het zoeken naar oplossingen
6. Het is *duidelijk* wat de *bedoelingen* van de school zijn bij de ondersteuning:
- over hetzelfde doel nastreven
 - wat betreft het gesprek, de uitwisseling en de vragen
 - de samenwerking vanuit duidelijke rollen en posities van betrokkenen
 - het formuleren wat het kind nodig heeft: de onderwijsbehoeften

- het bespreken van de afstemming tussen school en thuis
- de vraag aan ouders wat ze nodig hebben om te ondersteunen

7. Er zijn altijd *duidelijke afspraken* met *evaluaties*, waarbij:

- ieder stap in de route van ondersteuning wordt afgerond met een helder perspectief
- het vervolg helder is
- er een duidelijke taakverdeling is tussen betrokkenen, die is vastgelegd
- van elk gesprek (met de IB) een integraal verslag wordt gemaakt:
 - * gaat naar alle betrokkenen
 - * voor het leerling dossier

Bron: Handelingsgericht werken – een handreiking voor het schoolteam

Noëlle Pameijer, Tanja van Beukering, Sonja de Lange// Acco-Leuven Den Haag-2009

Bijlage

Referenties ‘basisondersteuning’/’Utrechtse Standaard’ voor ondersteuning

1. De school voert een helder beleid op het terrein van leerling-ondersteuning dat gebaseerd is op de zeven uitgangspunten van afstemming en de cyclus van handelingsgericht werken.
2. De school heeft in haar schoolondersteuningsprofiel vastgesteld hoe zij tegemoet komt aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften.
3. De school heeft een effectieve interne ondersteuningsstructuur.
4. De school heeft een goed pedagogisch klimaat en is fysiek en sociaal gezien veilig.
5. De school hanteert effectieve (ortho-)pedagogische en (ortho-)didactische methoden en aanpakken. Het team werkt gericht aan haar handelingsbekwaamheid en competenties.
6. De school heeft een intern ondersteuningsteam en een effectieve samenwerking met kernpartners en Speciaal (Basis) Onderwijs.
7. De school zet in op een goede samenwerking met ouders conform de visie afstemming en handelingsgericht werken.

Bijlage

Schoolondersteuningsprofiel Q3 (opvraagbaar)

Het schoolondersteuningsprofiel (SOP) is gericht op het onderwijs in de klas op het gebied van onderwijsaanbod, leertijd, didactisch handelen, pedagogisch handelen en klassenmanagement.

Een ondersteuningsprofiel van de school bestaat uit:

- ☐ De basisondersteuning gebaseerd op de Utrechtse standaard voor basiskwaliteit op de domeinonderdelen onderwijs, ondersteuning, beleid, organisatie en resultaten.
- ☐ De deskundigheid in en van buiten de school.
- ☐ De ondersteuningsvoorzieningen.

Bron: Schoolondersteuningsplan SamenwerkingsVerband Utrecht PO ‘Voor elkaar’